

Теорія міжнародних відносин

Тема 6

Діяльність національних урядів

***Викладач:
Шевчук В.***

19.03.2010 р.

Структура

- Загальні критерії
- Найголовніші питання довгострокової координації

6-1 Критерії ефективної держави

- перспективна ідеологія
- надійний адміністративний апарат
- чітко визначені інструменти економічної політики
- відповідальна правляча еліта

ЗОВНІШНІЙ СВІТ

ПОЛІТИКА

Ідеологія

Корпоратизм

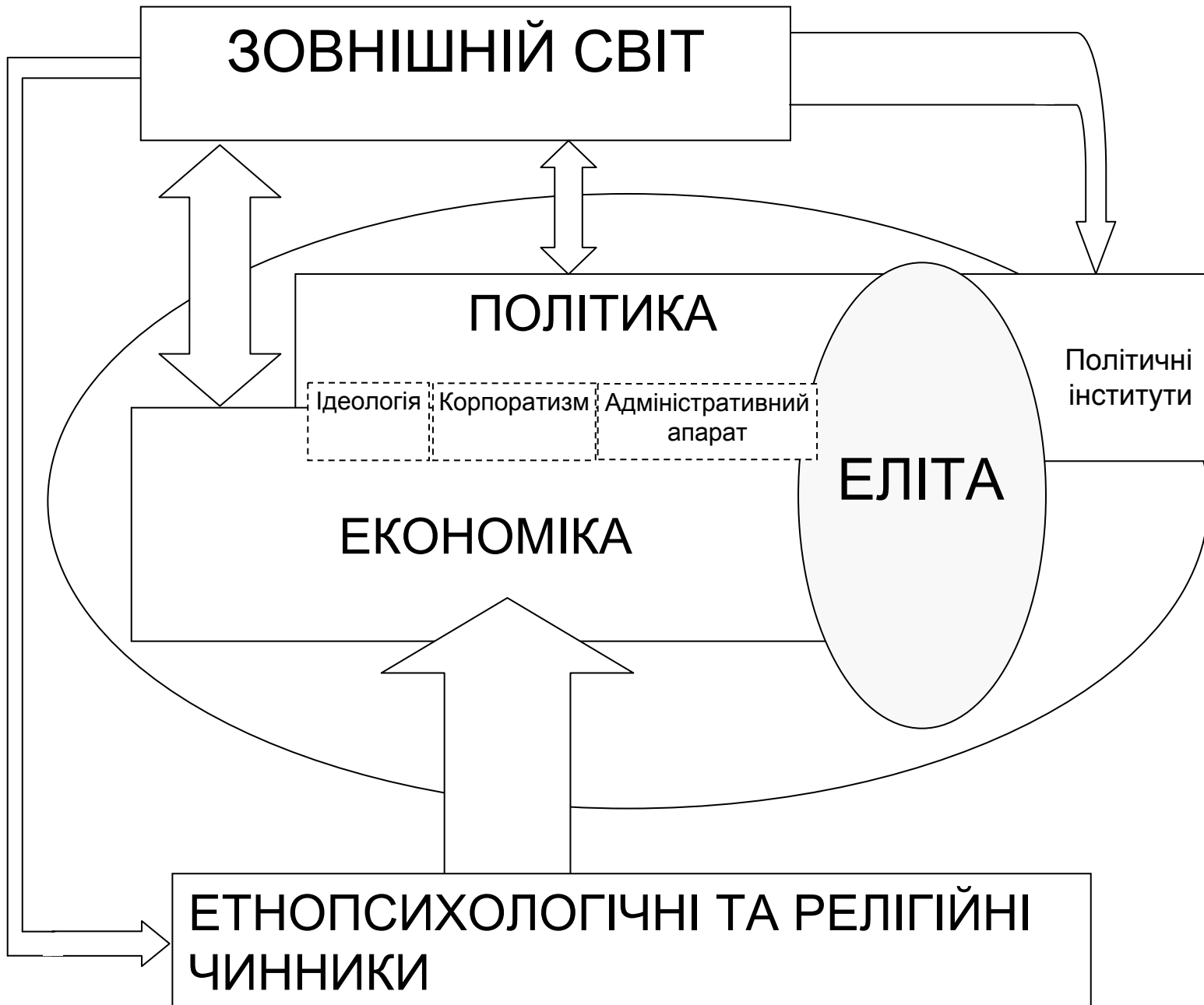
Адміністративний
апарат

Політичні
інститути

ЕЛІТА

ЕКОНОМІКА

**ЕТНОПСИХОЛОГІЧНІ ТА РЕЛІГІЙНІ
ЧИННИКИ**

Якість керування передбачає відповідь на декілька питань (Сакс 2003):

- як широко поширена корупція?
- чи суди чесні та неупереджені у своїх думках?
- чи дотримується уряд взятих на себе зобов'язань?

Економічна ідеологія визначає декілька принципів положень:

- місце держави в економіці
- ступінь конкуренції
- форми перерозподілу доходу
- трактування відкритості економічного середовища

-
- На початку 1990-х років відомий американський економіст Рудігера Дорнбуша (Rudiger Dornbusch) у своїх рекомендаціях для перехідних економік наголошував, що найкращою є ідеологія німецької “соціально-орієнтованої економіки”.

Інструменти економічної політики

- Видатки уряду
- Система оподаткування
- Політика доходів
- Торговельна політика
- Обмеження потоків капіталу
- Монетарна політика

Відповідальна правляча еліта

- бачення економічних перспектив,
- спорідненість із широким загалом,
- культурна орієнтація,
- моральні цінності,
- патріотичність.

6-2 Правляча еліта та внутрішня і зовнішня політика

Бачення економічних перспектив

- Здатність знайти “довгострокову” модель економічного розвитку
 - “синхронність” ділової та політичної еліти
- Можливості проведення “непопулярної” економічної політики
 - Використання економічної ситуації для політичної боротьби
- Вміння використати зовнішнє середовище
- “Економічні” характеристики ділової та політичної еліти

Приклади:

- Перехід від аграрної до індустріальної економіки в США (XIX-XX ст.)
- Післявоєнне об'єднання Європи
- Політика імпортозамінної індустріалізації в країнах Латинської Америки та Південно-Східної Азії
- Сучасна “технологізація” Індії
- “Соціальний пакт” в Ірландії (кінець 1980-х років)
- Енергоощадна економіка в Західній Європі
- Словацький “прорив” (1998-2008 рр.)

■ Латинська Америка

- нестача “волі до розвитку”
- підвищене “престижне” споживання заможних прошарків
- значні природні ресурси створювали надмірну самовпевненість і послаблювали стимули до ефективного господарювання
- поширена на побутовому рівні безтурботність переноситься на стиль управлінської діяльності (*empujar con barrega*)

■ Південно-Східна Азія

- бажання “наздогнати” Захід
- негативне ставлення до іноземців на побутовому рівні посилювало економічну мотивацію

Сучасна “технологізація” Індії

■ Azim Premji

■ Lakshmi
Niwas
Mittal

■ Mukesh
Ambani

Спорідненість із широким загалом

■ Латинська Америка

- орієнтація еліти на іноземні культурні цінності
- культивування традицій сильного лідера *caudillo* і чоловічої сили *machismo*
- підвищена схильність до корупції і показної розкоші
- підкреслена зверхність

Культурна орієнтація

- Посол Норвегії в Україні Й. Бернхардсен проілюстрував нордичні цінності прикладом підприємця-рибака, довго працював за кордоном, після повернення купив два підприємства, літак, яхту для відпочинку на Середземному морі, але не зустрів розуміння у співвітчизників (2004, с. 5). Психологічний дискомфорт, труднощі у спілкуванні завершилися для норвезького рибака тим, що все майно довелося продати.

Корабель британських ВМС Iron Duke, на котором проходив двомісячне стажування стажировку принц Вільям, затримав в Атлантичному океані катер з 900 кг кокаїну на борту

- Інший внук королеви — принц Гаррі — воював на передовій в Афганістані в одній з найбільш небезпечних провінцій країни

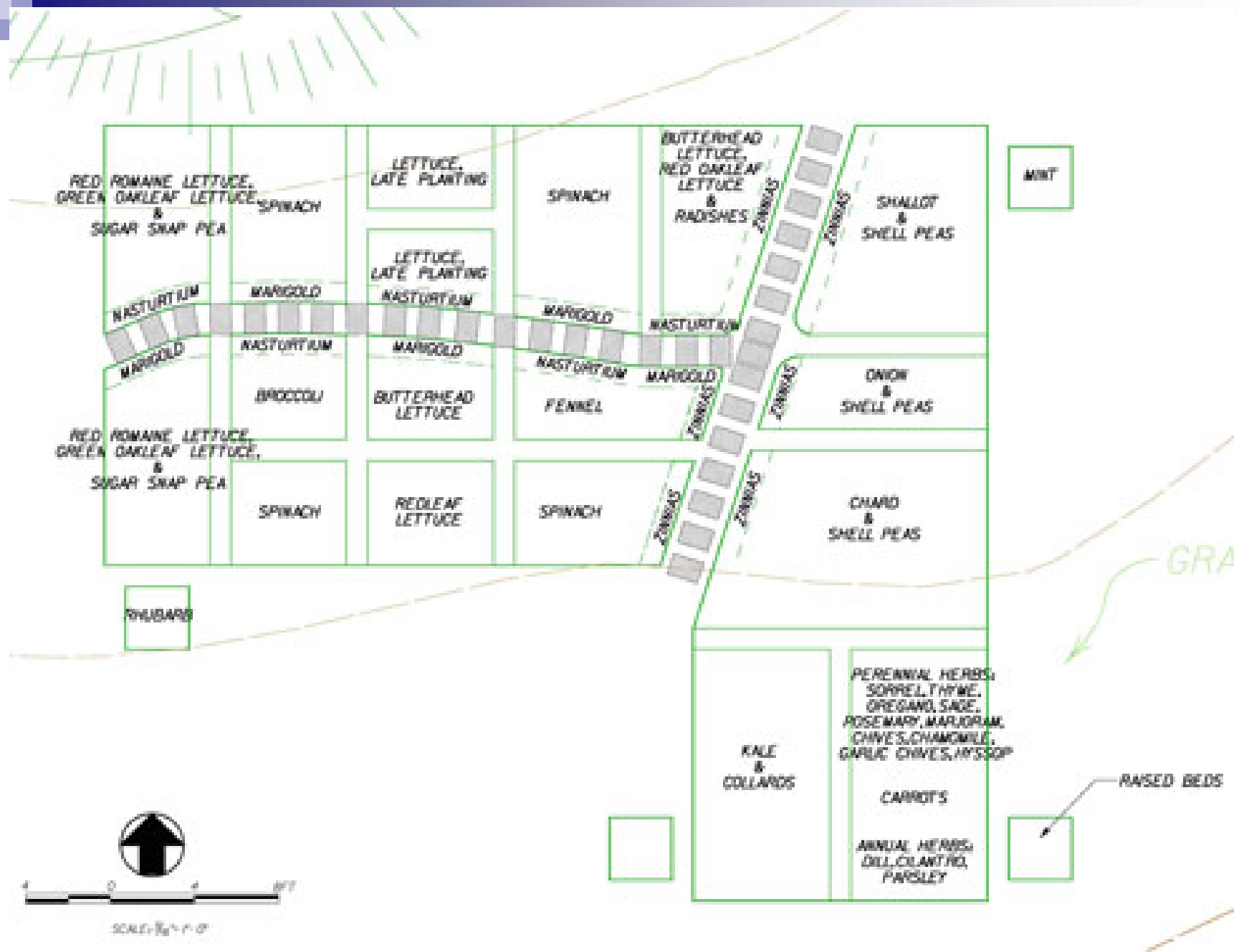

- Екс-президент США Джордж Буш- старший під час святкування свого 80 річчя двічі здійснив стрибок із парашутом. Обидва рази екс-президент США стрибав із висоти близько 4-х кілометрів і приземлявся на території меморіальної бібліотеки в Коледж Стейшн, штат Техас. Стрибки Бушу-старшому довелося виконувати в тандемі з одним із парашутистів загону десантників сухопутних сил США «Золоті рицарі».

В 1972 р. Джон Темплтон заснував власну премію (\$1,6 млн.), яку вручають за дослідження у царині духовності. Першу премію отримала Мати Тереза.

Загальний обсяг благодійних внесків у США за 2007 рік становив \$306,4 млрд. Опитування показують, що 87% найбагатших американців планують збільшити обсяги благодійності

-
- Винахідник James Sorenson заповів \$4,5 млрд. благодійному фонду. Практично всі гроші віддав на благодійність, а не спадкоємцям – дружині та восьми дітям.
 - Інвестиційний банкір Peter G. Peterson надав \$1 млрд. на розповсюдження інформації про неконтрольоване зростання зовнішнього боргу США
 - Вzutтєвий магнат Harold Alfond передав \$360 млн. для того, щоб кожен житель штату, народжений після 1 січня 2009 р. міг отримати грант на освіту в коледжі

Винахідник James Sorenson заповів \$4,5 млрд. благодійному фонду. Практично всі гроші віддав на благодійність, а не спадкоємцям – дружині та восьми дітям.

Інвестиційний банкір Peter G. Peterson надав \$1 млрд. на розповсюдження інформації про неконтрольоване зростання зовнішнього боргу США

Взуттєвий магнат Harold Alfond передав \$360 млн. для того, щоб кожен житель штату, народжений після 1 січня 2009 р. міг отримати грант на освіту в коледжі

31 жовтня 2007 р.

- Мільярдер Уоррен Баффет, найбагатша людина США, заявив, що йому слід платити більше податків. Він провів коротке опитування 15 з 18 офісних працівників Berkshire Hathaway. Виявилося, що в середньому вони платять податки за ставкою 32,9%, а він - 17,9%.
- 2007 р. — на 1% найбагатших платників податків припадало 21,2% декларованих доходів.
- На 1% найбагатших американців припадає 39 % податкових зборів. На 25% найбагатших громадян припадає 86% податків.

- 25 Февраля 2005, 16:44
- Министр экономики и финансов Франции Эрве Геймар объявил в пятницу, 25 февраля, что уходит в отставку.
- Обозреватели отмечают, что уход с занимающей должности восходящей звезды политического небосклона Франции 44-летнего Эрве Геймара стала неизбежной после того, как в пятницу в Париже оппозиционная газета опубликовала впечатляющий список принадлежащей ему недвижимости.
- Он включает пять домов и квартир в различных частях Франции.
- Ранее в интервью еженедельнику Paris-Match Геймар заявил, что "как сын сапожника" он не может позволить себе иметь крупную недвижимость. Сейчас это заявление воспринимается в Париже как неудачная попытка "оправдаться".

6-3 Взаємодія ділової еліти з політичним естаблішментом

- Політична еліта повинна мати першість у стратегічних та етичних питаннях
- Економічну стратегію має реалізовувати “великий бізнес”
- Всі види бізнесу – великий, малий, середній – повинні “наповнювати” бюджет і створювати робочі місця

Характер взаємодії ділової еліти з політичним естаблішментом

- США і Західна Європа (лобізм)
- Китай і Південно-Східна Азія (повне підпорядкування бізнесу політикам)
- Східна Європа (нейтральність)
- Південна Європа (клієнтелізм)
- Латинська Америка (політика як найкращий бізнес)
- Україна (повне “захоплення” політичної влади бізнес-структурами)

- **Henry Merritt
"Hank"
Paulson**

- **Jaimie Dimon**

- **Timothy
Franz
Geithner**

Alan Greenspan

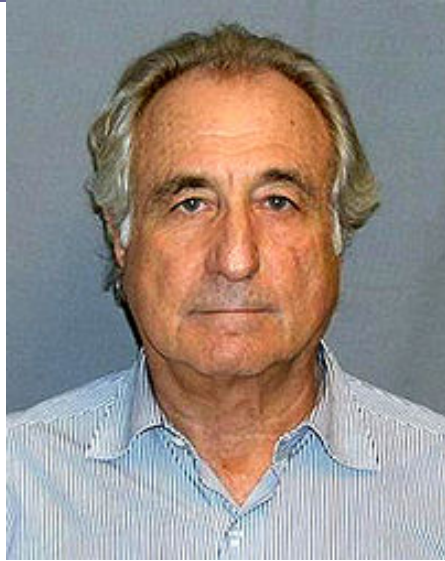
70-літній Йосяки Цуцумі, якого журнал Forbes визнавав найбагатшою людиною світу в 1987-1990 рр. : арештовано за фальсифікацію фінансової звітності та використання інсайдерської інформації

■ Conrad Moffat Black, Baron Black of Crossharbour

Зараз сидить у
[Coleman Federal
Correctional Complex](#)
(Florida)

- Bernard
Lawrence
Madoff

- Alan
Stanford

[01.03.2008 13:50]

У Британії встановлений новий рекорд ціни за нерухомість. Як повідомляє Газета.Ru з посиланням на газету The Evening Standard, за 80 млн. фунтів стерлінгів був проданий п'ятиповерховий особняк у Кенінгстоні. Покупцем стала бізнесмен Олена ФРАНЧУК – дочка экс-президента України Леоніда КУЧМИ.

На даний час вікторіанська вілла, де був зроблений ремонт, ще не готова до заселення. Протягом останніх 18 місяців будівельники встановлюють там підземний басейн, сауну і обладнують кінотеатр.

Раніше рекорд ціни належав сталеливарному магнатові Лакшмі МІТТАЛУ, який купив особняк у Кенінгстоні за 67 млн. фунтів стерлінгів.

- **11.01.2007 | 11:50**
Російського олігарха
затримано з повіями в
Куршевелі
- Гости Прохорова веселились от всей души. По залу ходили полуобнаженные девушки, предлагавшие private танцы за деньги. Те, кто мог стоять на ногах после принятия горячительных напитков, танцевали - везде, где только было можно: на столах, на диванах и даже пытались забраться на барную стойку.

Юрий Лужков возглавил «массовое
обрезание» красной ленты

© Splash

- В августе 1997 года, расследуя убийство петербургского вице-губернатора **Михаила Маневича**, сотрудники милиции были потрясены, когда обнаружили в ванной погибшего чиновника полутораметрового крокодила.

Чубайс вставил азиатку зубы

Гей-звезда Джордж Майкл развлекал Потанина за \$3 миллиона.

- Новогоднее шоу проходило в поместье Потанина неподалеку от Москвы. Спортзал, переоборудованный по этому случаю в ночной клуб, смог вместить около 300 приглашенных. Гей-звезда, прибывшая в Москву на частном самолете в компании своего друга Кенни Госса и 20 музыкантов и бэк-вокалистов, появилась перед гостями никелевого магната далеко за полночь и, пожелав всем счастливого Нового года, исполнила в несколько укороченной версии программу своего недавнего европейского тура 25 Live. В частности, на концерте прозвучали такие хиты как Flawless, Jesus to a Child, Shoot the Dog и Careless Whisper. По словам одного из участников вечеринки, "все было просто невероятным". А к Утру певец был уже дома.

Патріотизм

- дозволяє ефективно використовувати адміністративні важелі
- технонаціоналізм

Взаємодія ділової еліти з політичним естаблішментом

- Політична еліта повинна мати першість у стратегічних та етичних питаннях
- Економічну стратегію має реалізовувати “великий бізнес”
- Всі види бізнесу – великий, малий, середній – повинні “наповнювати” бюджет і створювати робочі місця

Характер взаємодії ділової еліти з політичним естаблішментом

- США і Західна Європа (лобізм)
- Китай і Південно-Східна Азія (повне підпорядкування бізнесу політикам)
- Східна Європа (нейтральність)
- Південна Європа (клієнтелізм)
- Латинська Америка (політика як найкращий бізнес)
- Україна (повне “захоплення” політичної влади бізнес-структурами)

Лула да Сільва (президент Бразилії)

Trial of strength

Brazil's:

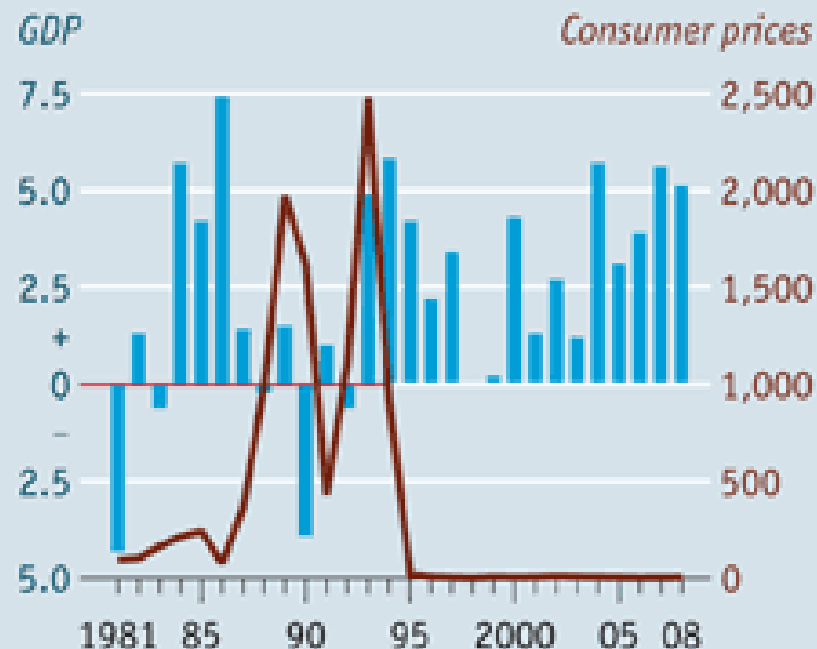

Source: Thomson Reuters

*15-day moving average

The right combination

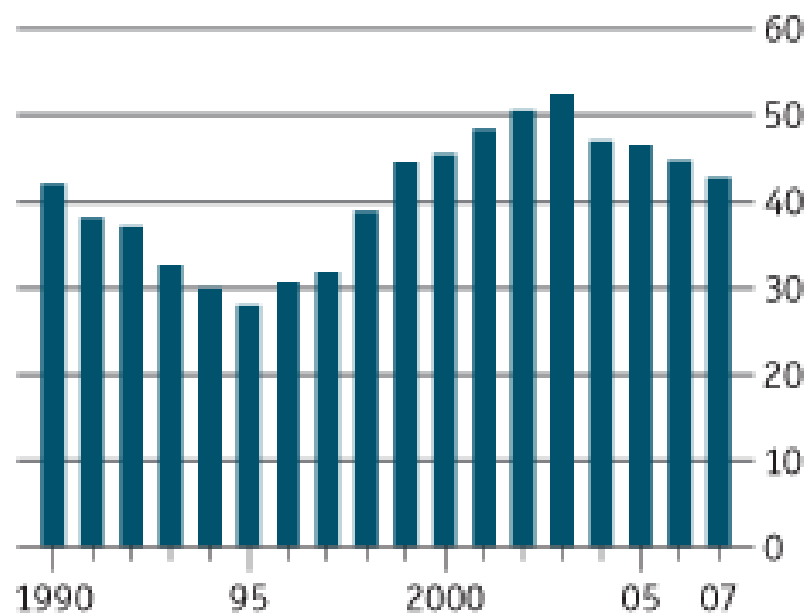
% change on previous year

Source: IBGE

Lula's legacy

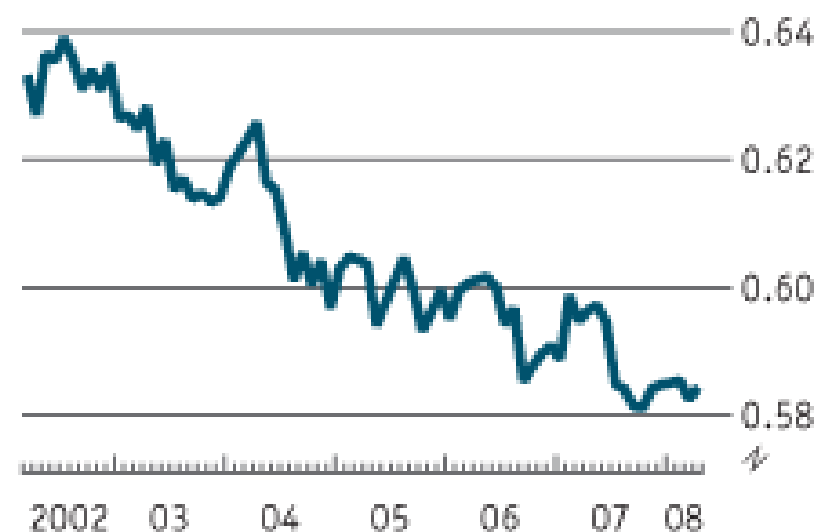
Public debt, % of GDP

Source: Banco Central do Brasil

Middle-class spread

Brazil's changing inequality according to the Gini coefficient
(0=complete equality, 1=complete inequality)

Source: CPS/IBRE/FGV from data provided by PME/IBGE

6-3 Особливості української еліти

- Ділова еліта “танцює” політиків
- Народ “мовчить” або “вибухає короткочасним бунтом”
- Модернізувати потрібно всіх — бізнес, політиків і ... народ

Факти

- Розмови про зменшення енергозалежності від Росії ведуться з 1992 р.
- Технологічний потенціал змарновано
 - Власники приватизованих підприємств не знають що з ними робити
- “Сировинні” клани опанували політичне життя
 - На порядку денному остання приватизація – сільськогосподарських земель
- Не викорінено панічну боязнь конкуренції

Ділова еліта

- Немає “волі до розвитку”
- Брак стратегічного бачення
- Захоплення сумнівними “схемами”
- Перебільшені очікування на “підтримку держави”
- Небажання займатися виробництвом

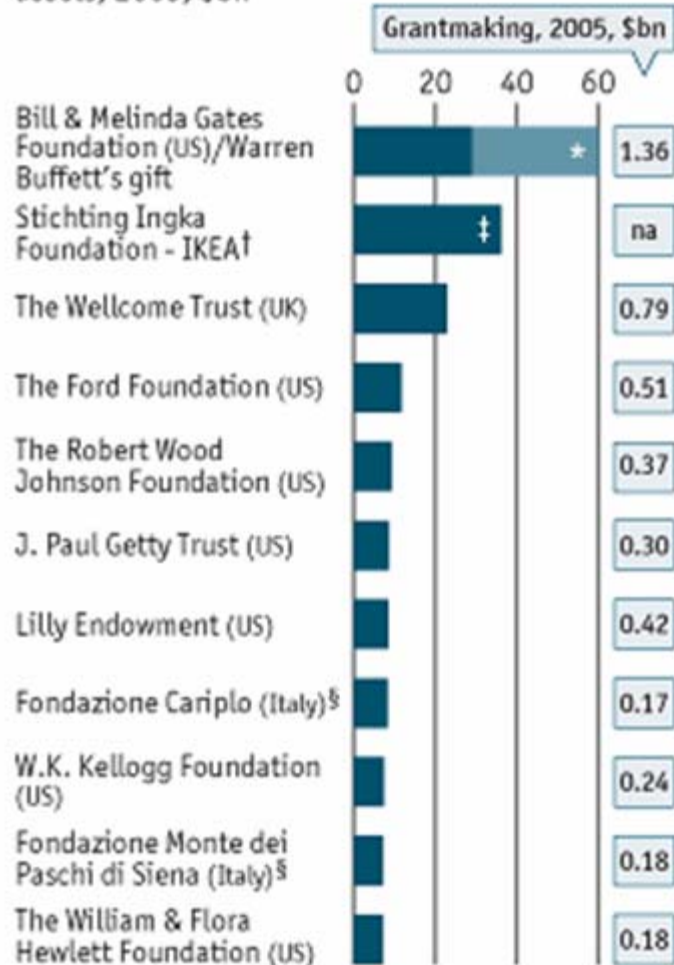

The giving business

The largest foundations in America and Europe by assets, 2005, \$bn

* Estimate † Furthers the cause of architecture and interior design

‡ The Economist estimate § Financial years ending 2004

Sources: Chronicle of Philanthropy;

The Foundation Centre; foundation reports

- Люди не меняются. Они или добрые, или они имеют такую звериную подкладку», – сказал Черновецкий.
- Моя политическая сила незлая. Она имеет доброе лицо. Вообще лицо определяет многие вещи»

Найпопулярніші типажі

- Власник тютюнового кіоска
- Коммівояжер
- Офіціант
- “Король більярду”
- “Венеційський купець”

Відсутні сучасні типи:

- “Механізатор в полі”
- Creative creation

■ відсутність “волі до розвитку”

Китайців в Україні цікавить ВПК і електронна промисловість, а українці пропонують (Івано-Франківщина):

- спільна переробка меду з карпатських пасік,
- ілюмінування обласного центру китайськими ліхтариками,
- відкриття кабінетів нетрадиційного тайського масажу

■ Наталя КОРОЛЕВСЬКА (народний депутат України): **“Назвався «слоном» — труби тихо”**

□ Український бізнес видається доволі кволим і хворобливим 17-річним підлітком з апетитом і амбіціями олімпійського чемпіона-важкоатлета. Розкішні офіси, машини, витрачання кредитів не за призначенням, наполеонівські особисті плани — і за всім цим тринькання незаробленого.

“Нові” проти “старих”

«Старі»

- неповороткість
- вирішення питань переважно за рахунок держави
- агресивний лобізм

■ “Нові”

- знання ринку та вміння на ньому працювати

-
- В моді культура сусідньої держави (кримінальний шансон, дешева попса, гангстерські серіали).

Для підприємця середньої руки з Донецька чи Дніпропетровська його колега з Москви є ближчим, ніж селянин з причорноморських степів.

- Культ євразійського *macho* (вольовий, різкий, рішучий, твердий, адміністративна ефективність — на другому плані)
- У лідерів надмір амбіцій, що вихлюпуються на екран і демонізують політичне життя

Політична еліта

- У партійному багатоголоссі “розчинилися” дисиденти
- Дріб’язковість
- Непослідовність
- Містечковість
- Відсутність musculinity
- Постійний пошук “зовнішньої підтримки”

С. Терьохін: Ахметов мріяв бути Абрамовичем, а може стати лише Ходорковським (<http://www.epravda.com.ua/publications/49180758617ce/>).

Немає аристократії

- Достатні засоби для існування
- Зверхнє ставлення до людей “низьких” професій
- Загострене відчуття справедливості

Політичні типажі

- "ліво-" або "правообережний"
- "толерантний"
- "карпатський слоник"
- хрунь

А. Гальчинський: "найвагомішою причиною економічних невдач, суспільного розчарування в ринковій економіці та падіння довіри до демократії слід вважати синтез олігархічного капіталу та нової бюрократичної номенклатури, який замість ринкової економіки створив капіталізм для "своїх" (2001, 6 жовтня).

Народ

- Домінує остійський тип
 - “селянська хитринка”
 - “моя хата скраю”
- Зберігається вплив східної міфології
- “Комплекс раба”

Колективний портрет

12.11.2009 14:00 ____ Ольга Калита, для УП

- Різновиди безголов'я
 - ☐ князівське
 - ☐ гетьманське безголів'я
 - ☐ президентсько-парламентське.
- Чим далі, тим більше поглиблюється прірва між невеликою купкою неймовірних скоробагатків-мільярдерів і основною частиною народу, яку вони нахабно експлуатують.
- А що народ? Мовчить.

■ Ми, українці:

- ☐ надто легко впадаємо в ейфорію від слів, а не від справ,
- ☐ добровільно "вловлюємось на гачок",
- ☐ поводимось як той екзотичний птах страус...

А потім, впадаємо в іншу крайність – тяжко розчаровуємось, нарікаючи на них, хоча самі погодились на маніпуляцію...

-
- І. Франко: іронізував з людини, яка, сидячи нишком під чужим ярмом, уважала, що "множачись серед мук, можна вирости в силу і забрати весь край в свої руки".
 - писав про українців, як про "расу обважнілу, розгнуздану, сентиментальну, позбавлену гарту і сили волі, так мало здібну до політичного життя на власному смітнику, а таку плодючу на перевертнів найрізноманітнішого роду"
 - "Не люблю Русинів. Так мало я поміж ними знайшов правдивих характерів, а так багато дріб'язковості, тісного самолюбства, дволичності і гордості"

За що українців не поважають?

- ***за простацтво***
- ***за жіночий розум***
- ***за крутійство***
- ***за лінивство***
- ***за панібратство***

Хто поведе?

- Мудрість,
- Мужність
- Шляхетність.

Поведе той, хто зуміє повернути народові
втрачений оптимізм, віру в неминучість
кращого життя, в своє славне
призначення на землі.

Віктор Андрусів (політолог, експерт
Институту імені Шумана):

- історію та державу творить не суспільство, їх творять еліти
 - люди, які перебувають при владі та наділені реальними важелями впливу
- українська політична еліта — це набір випадкових, не пов'язаних між собою тимчасових людей, не здатних творити, втілювати та досягати.

-
- ... Історію та державу творить не суспільство, їх творять еліти. Не американці створили США, а група політичних масонів
 - Не німці створили Німеччину, а амбіційний і хитрий Бісмарк.
 - Не європейці створили ЄС, а Шуман, Аденауер та Гаспарель.
 - Лозунг Кавура «Створили Італію, тепер необхідно створити італійців» — діє по відношенню до кожної держави.

-
- Політична еліта — є соціальним інженером, в руках якого суспільство всього-на-всього пластичний матеріал.
 - Еліта - це люди, які перебувають при владі та наділені реальними важелями впливу.
 - Політична еліта несе відповідальність за створення потворної, аморфної та невизначеної України.

-
- Дерибан і переділ власності підмінили обіцяні реформи,
 - Жорсткі внутрішні вертикалі, неформальні ігри в статуси, відсутність внутрішнього діалогу, безініціативність
 - лідери постпомаранчевого періоду були породжені в епоху Кучми
 - Т. Чорновіл про В. Литвина

-
- коли спілкуєшся з середньою чиновницькою ланкою там, то рівень компетентності, інформованості, уявлень про світові тренди молодії казахської демократії навіть не на порядок, ризикну стверджувати, на три порядки вищий за рівень компетентності та інформованості молодії української бюрократії.

-
- Цінності політичної еліти є абсолютно тотожними цінностям суспільства, яке перебуває в аморфному перехідному стані.
 - Передовсім це формула — всього багато та одразу.
 - Колосальна непослідовність, безвідповідальність, опортунізм, недовіра, халатність тощо.

Така еліта не може нічого створити, як і саме суспільство не може себе реорганізувати.

Висновок: потрібен імпорт
політичних інститутів та правил
поведінки

Японія (1946 р.)
Сінгапур (1965 р.)

Економічні функції держави у відкритій економіці

“Традиційні” функції

- Регулювання економічної діяльності;
- Підтримання рівноваги доходу і платіжного балансу
- Впорядкування стихійної “гри” ринкових сил
- Суб’єктивний вибір лідерів для мінімізації втрат від недосконалої конкуренції

Водночас додаються нові функції:

- Управління потоками капіталу;
- Взаємовідносини з транснаціональними компаніями (ТНК);
- Зменшення коштів ведення бізнесу;
- Проведення прозорості приватизації.

Міжнародна координація економічної політики

Організаційно міжнародна координація здійснюється на декількох рівнях:

- Періодичні зустрічі керівників країн G7.
- Регіональна інтеграція.

Найголовніші питання довгострокової координації

- підвищення прозорості фіскальної і монетарної політики, фінансових і корпоративних інститутів
- поліпшення моніторингу світової фінансової системи
- запровадження загальних принципів соціальної політики, спрямованої на захист найбільш вразливих соціальних груп